Draft verslag Wetenschappelijke Commissie VLIZ
- zesde vergadering van de klankbordgroep -

Donderdag 16 juni 2016, 14.00 uur, InnovOcean site, Oostende

Familienaam	Voornaam	Instelling
Beenaerts	Natalie	Universiteit Hasselt
Candries	Maxim	Kenniscentrum Varen Ondiep en Beperkt Water (UGent-WL)
Cattrijsse	Dre	Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)
Claus	Simon	Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)
De Backer	Annelies	ILVO
De Hauwere	Nathalie	Vlaams Instituut voor de Zee
De Troch	Marleen	UGent - Marine Biology
De Witte	Bavo	Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO)
Debuck	Virginie	MDK - afdeling Kust
Deneudt	Klaas	Vlaams Instituut voor de Zee
Dierinck	Stijn	Farys | Tmvw
Fockedey	Nancy	Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)
Goffin	Annelies	Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)
Herman	Rudy	VLIZ - Erelid
Hostens	Kris	ILVO
Janssen	Colin	Universiteit Gent
Keersebilck	Nathalie	Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)
Lenaerts	Tom	Agentschap Onroerend Erfgoed
Lust	Heike	Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)
Lyssens	Liesbeth	Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)
Mees	Jan	VLIZ
Mertens	Tina	Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)
Missiaen	Tine	UGent, Renard Centre of Marine Geology
Mortelmans	Jonas	Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)
Naudts	Lieven	KBIN-OD Natuur
Oset Garcia	Paula	Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)
Pirlet	Hans	Vlaams Instituut voor de Zee
Rappé	Karen	VLIZ
Seys	Jan	VLIZ
Souza Dias	Francisco	Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)
T'Jampens	Roeland	Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)
Toorman	Erik	KU Leuven
Tyberghein	Lennert	VLIZ
Van Hoey	Gert	ILVO
Van Stappen	Gilbert	Universiteit Gent, Artemia Reference Center
Vandendriessche	Sofie	ILVO
Vanhaecke	Delphine	Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)
Vanhoorne	An	Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)
Verleye	Thomas	Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)
Verreet	Gert	Vlaamse overheid - Departement EWI - Afdeling Onderzoek
Waumans	Filip	Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)
Wouters	Noémie	GreenBridge

14.00-16.30 uur

1. Verwelkoming door voorzitter prof. Colin Janssen

De voorzitter Colin Janssen verwelkomt de aanwezigen voor de zesde vergadering van de Klankbordgroep, de open jaarlijkse vergadering van de Wetenschappelijke Commissie van het VLIZ. Hij meldt tevens dat de presentaties beschikbaar zullen worden gesteld via de website.

2. Verslag vergadering wetenschappelijke commissie (11 juni 2015)

De voorzitter overloopt kort het verslag van de vorige vergadering dd. 11 juni 2015. Rond het aspect 'Blauwe Cluster' voegt directeur Mees toe dat dit idee wat op de achtergrond is verschoven omdat de industrie zich op een andere wijze aan het organiseren is.

3. Goedkeuring van de agenda, eventuele bijkomende agendapunten

De voorzitter doet navraag voor eventuele bijkomende agendapunten.

4. Toelichting belangrijke actuele dossiers Raad van Bestuur VLIZ (Jan Mees)

Jan Mees licht de stand van zaken toe rond de herhuisvesting van het VLIZ en zijn partners van de InnovOcean site, de uitbreiding van het Marien Station Oostende (MSO), de hernieuwde samenstelling van de Wetenschappelijke Kerngroep en de Raad van Bestuur. In de Wetenschappelijke Kerngroep werden Ann Vanreusel (UGent), Patrick Sorgeloos (UGent) en Julien De Rouck (UGent) vervangen door respectievelijk Marleen De Troch, Gilbert Van Stappen en Peter Troch. De vertegenwoordiging van de Vrije Universiteit Brussel (VUB) en Universiteit Antwerpen (UA) werd uitgebreid naar twee effectieve leden gezien de grootte van de universiteit en het aantal mariene onderzoeksgroepen dat er actief is. Voortaan nemen voor de VUB Margaret Chen en Marc Kochzius deel als effectief lid met Marc Kochzius en Karolien Van Puyvelde als respectievelijke plaatsvervangers. Voor UA treden Patrick Meire en Ronny Blust als effectieve leden op en Stijn Temmerman en Gudrun De Boeck als respectievelijke plaatsvervangers. Voor het INBO is Maurice Hoffmann voortaan effectief lid. In de Raad van Bestuur volgt Ann Vanreusel (UGent) Magda Vincx op. Alle voorgaande leden worden bedankt voor hun jarenlange inzet.

Wat het huisvestingsdossier van het VLIZ en zijn partners betreft wordt een doorbraak in het vooruitzicht gesteld na de zomer, met als enige piste een nieuwbouw in de Ankerstraat te Oostende op de gronden van het ILVO. De respectievelijke voogdijministers hebben geld gevonden voor deze nieuwbouw en als alles volgens plan verloopt kan er in 2020 worden verhuisd. In annex vindt een officiële overdracht plaats van de Maritieme Site van Oostende naar het VLIZ. MDK zal hiertoe de concessie overdragen aan het VLIZ. Hierdoor wordt de site van MSO dubbel zo groot en kunnen extra labs, studentenruimtes, etc worden uitgebouwd.

5. Het VLIZ Jaarverslag 2015 (Jan Mees)

Jan Mees overloopt de belangrijkste VLIZ-activiteiten van 2015 aan de hand van het VLIZ Jaarboek 2015. Er waren alvast heel wat blikvangers, met o.a. de lancering van de tweede editie van het Compendium voor Kust en Zee (en afgeleide producten), de (zelf)evaluatie van het VLIZ, het afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst met l'Institut des Sciences de la Mer de Rimouski (UQAR-ISMER) in Quebec, een aanvullende overeenkomst met VLOOT dab voor de inzet van de RV Simon Stevin en uitbreiding van de onderzoeksinfrastructuur, het actualiseren en formaliseren van het veiligheids- en preventiebeleid van het VLIZ, de uitbouw van de VLIZ-filantropiewerking, het verder uitbouwen van taxonomische informatie onder de Aphia-paraplu (WoRMS), de opbouw van de LifeWatch infrastructuur, de EMODnet Open Conference & Partner Jamboree, het publiek ontsluiten van oudere artikels en rapporten over het Schelde-estuarium, de viering van WereldOceaanDag op 6 juni 2015 en de Dag van de Wetenschap op 22 november 2015, de 15e editie van de VLIZ Jongerencontactdag Mariene Wetenschappen (vanaf volgend jaar officieel "VLIZ Marine Science Day" genoemd). In 2015 vond ook de eerste gezamenlijke wetenschappelijke campagne van RV Belgica en RV Simon Stevin plaats in het kader van het SeArch project. De bibliotheekcollectie groeide tot meer dan 100.000 publicaties. Het aantal abonnees op De Grote Rede steeg tot 7200 lezers (en meer dan 100.000 downloads) en de VLIZINE bereikte 1200 inschrijvers. Er wordt ook in toenemende mate ingezet op de aanmaak van Beleidsinformerende Nota's.

6. Evaluatie VLIZ en toekomstplannen (Jan Mees)

Jan Mees licht toe. Het VLIZ onderging begin 2016 een externe evaluatie die eind mei 2016 afgerond werd. Een internationaal expertenpanel gaf tijdens een tweedaags bezoek aan het VLIZ zijn insteek aan de evaluatie. Ter voorbereiding van de externe audit voorzag het VLIZ in een zelfevaluatie die een terugblik op de afgelopen zes jaar en een vooruitblik naar 2030 inhield. In het ganse proces werd de Wetenschappelijke Kerngroep in alle openheid en transparantie geïnformeerd. De evaluatie moet leiden tot een nieuwe beheersovereenkomst 2017-2021 met de Vlaamse en Provinciale overheden.

De visie 2030 vanuit de VLIZ Zelfevaluatie gaat ervan uit dat het basismodel VLIZ visionair was bij oprichting maar nu deels is achterhaald en er moet worden gestreefd naar een update ("het geven van een onderzoeksmandaat aan het VLIZ") met behoud van de basisprincipes van samenwerking en het vermijden van competitie met de mariene onderzoeksgroepen in Vlaanderen. Het valoriseren van de VLIZ sterktes en het bundelen van internationale inspanningen zijn twee belangrijke opportuniteiten. In een optimaal scenario wordt het VLIZ opgewaardeerd tot een Strategisch Onderzoekscentrum (SOC), iets wat zowel onmiddellijk als met een tijdshorizon 2030 kan. Jan Mees licht toe waarom het VLIZ denkt hier aanspraak te kunnen op maken. Het werkplan 2017-2021 houdt hier alvast rekening mee en voegt drie scenario's toe.

De eventuele perceptie van competitie met onderzoeksgroepen kan gecounterd worden door respect voor het basismodel, met een verduidelijking van de rol/procedures van de Wetenschappelijke Commissie. Tevens zal dit leiden tot meer geld voor de mariene wetenschappen in Vlaanderen en tot het benutten van 'vrije niches' en het kunnen ingaan op 'big ocean science' en 'infrastructure- of data driven' research.

De nieuwe VLIZ-missie zoals vooropgesteld door de VLIZ Zelfevaluatie luidt: "Het VLIZ versterkt de mariene kennisopbouw en de excellentie van het marien onderzoek in Vlaanderen", met twee onlosmakelijk verbonden kanttekeningen rond samenwerking. Hieruit vloeien 5

Strategische en een tiental Operationele doelstellingen voort die door Jan Mees worden toegelicht.

7. Bijdrage VLIZ aan ESFRI infrastructuren

a. LifeWatch (Klaas Deneudt)
b. ICOS (André Cattrijsse)
c. EMBRC (André Cattrijsse)

Klaas Deneudt en André Cattrijsse geven een overzicht van de VLIZ-bijdrage aan de ESFRI-infrastructuren LifeWatch, ICOS en EMBRC.

8. Nieuwe data download tool voor dataportalen (Filip Waumans)

Filip Waumans licht de nieuwe data download tool voor dataportalen toe die ingezet wordt voor Scheldemonitor en EMODnet Biologie.

9. Nieuwe instrumenten VLIZ en uitleenprocedure (Karen Rappé)

Karen Rappé geeft duiding bij de nieuwe webpagina's onder www.vliz.be/nl/apparatuur voor het uitlenen van de VLIZ-apparatuur en overloopt de nieuw beschikbare apparaten en investeringen. Uitlenen zal op korte termijn kunnen voor lokale academici en voor buitenlandse onderzoekers en bedrijven via een online-aanvraagprocedure. Obligaat dient bij gebruik melding te worden gemaakt van het VLIZ en andere relevante financieringsapparaten. Karen licht ook regels m.b.t. schade/verlies toe.

10. Prioritering vaartijd RV Simon Stevin (Jan Mees)

Jan Mees licht toe. Om te anticiperen op een toekomstige overbevraging van de RV Simon Stevin – en rekening houdend met een contingent van 186 vaardagen per jaar gebaseerd op de subsidie vanuit Vlaanderen - heeft de Wetenschappelijke Commissie een nota uitgewerkt die de prioritering van aanvragen voor vaartijd vastlegt. Hierbij worden vijf categorieën gebruikers gedefinieerd, waarvoor telkens andere regels gelden. De nota werd goedgekeurd door de Raad van Bestuur in maart 2016. Eventuele opmerkingen kunnen overgemaakt worden om voor te leggen aan de Raad van Bestuur. De regeling gaat in op 1 januari 2017.

Op de vraag van Lieven Naudts rond de kostprijs voor derden bij gebruik van de RV Simon Stevin antwoordt Jan Mees dat dit per tocht apart wordt bekeken en zal worden berekend door VLOOT dab.

11. Het VLIZ en de zee(wetenschap) als goed doel: overzicht projecten en financiering (Jan Mees)

Jan Mees geeft een overzicht van de begroting en de projecten waar VLIZ op inzet i.k.v. zijn filantropiewerking. Middelen komen voort uit giften, lidgelden en kleine initiatieven (bv voordrachten). Tot nu toe heeft het VLIZ nog geen schenkingen of legaten mogen ontvangen.

Allerlei initiatieven werden ontwikkeld om de filantropiewerking bekend te maken. Op de begroting 2016 staat een budget van 25.000 EUR voor filantropie. De besteding is, op advies van de Wetenschappelijke Commissie en goedgekeurd door de Raad van Bestuur, verdeeld over de ondersteuning van fondsenwerving, het burgerwetenschapsproject SeaWatch-B, een project ter ondersteuning van een marien beschermd gebied in Chili, reisbeurzen en beurzen voor een briljant marien onderzoeker. Voor dit laatste is max. 5000 EUR per beurs voorzien, die rechtstreeks aan de kandidaat wordt overhandigd. Deze beurzen gelden voor doctoraatstudenten aan Vlaamse universiteiten. Jan Mees doet een oproep om op de proppen te komen met nieuwe ideeën en overloopt de vereisten om te beantwoorden aan goedkeuring als 'goed-zeedoel'. Drie projecten zijn reeds goedgekeurd: (1) SeaWatch-B; (2) bescherming marien leven Chili; (3) Steun de WoRMS editors. Drie reisbeurzen zullen worden uitgereikt aan Keniaanse studenten om de VLIZ Marine Science Day 2017 bij te wonen en bijkomende activiteiten te ontplooien n.a.v. hun bezoek.

Op een jaar tijd is het ledenaantal van VLIZ gestegen tot 406 leden, waarvoor op 24 juni een Ledendag wordt georganiseerd.

12. Compendium voor kust en zee: demo functionaliteiten website (Hans Pirlet)

Bij de lancering van de tweede editie van het Compendium voor Kust en Zee werd tevens de website in een nieuw jasje gestoken. Hans Pirlet licht de nieuwe functionaliteiten toe van de website (www.compendiumkustenzee.be/nl) en nodigt iedereen uit om de site te bezoeken en uit te testen.

13. Internationale netwerking VLIZ (Tina Mertens)

Tina Mertens licht de internationale netwerking van het VLIZ toe inclusief de mandaten die VLIZ behartigt voor de Vlaamse overheid (EMB, EMODnet, JPI Oceans, UNESCO-IOC). Ook de bilaterale samenwerkingen met bv. NIOZ (Nederland), KMFRI (Kenia) en UQAR-ISMER (Canada) komen aan bod.

Gert Verreet geeft als suggestie om op de volgende vergadering van de Wetenschappelijke Commissie van het VLIZ de mogelijke koppelingen met bv JPI Oceans en BONUS+ te bespreken.

***ACTIE:** mogelijke koppelingen met internationale netwerken als JPI Oceans en BONUS+ worden op de agenda geplaatst van de volgende vergadering van de Wetenschappelijke Commissie.*

14. Procedure externe vragen (Ann-Katrien Lescrauwaet)

Tina Mertens licht, uit hoofde van Ann-Katrien Lescrauwaet, de procedure toe die VLIZ hanteert bij externe vragen. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen: vragen naar scheepstijd, datavragen (incl. dataproducten en vragen voor de ontwikkeling van websites en datasystemen), literatuurvragen, infovragen. Bij infovragen wordt een onderscheid gemaakt tussen infoloketvragen (informeel door burgers; hebben geen validatie nodig) en beleidsrelevante vragen die vertaald worden in beleidsinformerende nota's (BIN's).

15. Kort overlopen informatieve bijlagen recente activiteiten, kans tot vragen toelichting (Jan Mees)

De informatieve bijlagen werden online geplaatst en kunnen door alle deelnemers geconsulteerd worden.

16. Rondvraag: opmerkingen, bedenkingen of discussiepunten vanwege de deelnemers

De voorzitter doet een rondvraag bij alle deelnemers naar bijkomende opmerkingen, bedenkingen of discussiepunten.

Rudy Herman benadrukt het belang van het registreren wie de VLIZ-databanken zoal gebruikt en vraagt tevens of er ergens duiding kan worden gevonden over hoe deze databanken (bv ESFRI) kunnen worden gebruikt. Jan Mees benadrukt dat hulp steeds kan worden geboden vanuit de laagdrempelige attitude van het VLIZ enerzijds, maar dat in de volgende jaren ook dient te worden nagedacht om bovenop de datasystemen een mechanisme te plaatsen dat analyse en integratie op maat mogelijk maakt. Dit laatste past binnen het eerder aangehaalde 'data-driven science' idee dat VLIZ in de toekomst wil behartigen.

17. Varia

Geen

16.30 uur

Bezoek aan het Marien Station Oostende en netwerkreceptie